శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

మహర్షి వేదవ్యాసప్రణీతం శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ ఏకాదశస్కంధే వింశోఽధ్యాయః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ ఏకాదశస్కంధే వింశోఽధ్యాయః ॥

ఉద్ధవ ఉవాచ
విధిశ్చ ప్రతిషేధశ్చ నిగమో హీశ్వరస్య తే।
అవేక్షతేఽరవిందాక్ష గుణం దోషం చ కర్మణాం ॥ **1** ॥

వర్ణాశ్రమవికల్పం చ ప్రతిలోమానులోమజం।
ద్రవ్యదేశవయఃకాలాన్ స్వర్గం నరకమేవ చ ॥ **2** ॥

గుణదోషభిదాదృష్టిమంతరేణ వచస్తవ।
నిఃశ్రేయసం కథం నౄణాం నిషేధవిధిలక్షణం ॥ **3** ॥

పితృదేవమనుష్యాణాం వేదశ్చక్షుస్తవేశ్వర।
శ్రేయస్త్వనుపలబ్ధేఽర్థే సాధ్యసాధనయోరపి ॥ **4** ॥

గుణదోషభిదాదృష్టిర్నిగమాత్తే న హి స్వతః।
నిగమేనాపవాదశ్చ భిదాయా ఇతి హ భ్రమః ॥ **5** ॥

శ్రీభగవానువాచ
యోగాస్త్రయో మయా ప్రోక్తా నృణాం శ్రేయోవిధిత్సయా।
జ్ఞానం కర్మ చ భక్తిశ్చ నోపాయోఽన్యోఽస్తి కుత్రచిత్ ॥ **6** ॥

నిర్విణ్ణానాం జ్ఞానయోగో న్యాసినామిహ కర్మసు।
తేష్వనిర్విణ్ణచిత్తానాం కర్మయోగస్తు కామినాం ॥ **7** ॥

యదృచ్ఛయా మత్కథాదౌ జాతశ్రద్ధస్తు యః పుమాన్ ।
న నిర్విణ్ణో నాతిసక్తో భక్తియోగోఽస్య సిద్ధిదః ॥ **8** ॥

తావత్ కర్మాణి కుర్వీత న నిర్విద్యేత యావతా ।
మత్కథాశ్రవణాదౌ వా శ్రద్ధా యావన్న జాయతే ॥ **9** ॥

స్వధర్మస్థో యజన్ యజ్ఞైరనాశీఃకామ ఉద్ధవ ।
న యాతి స్వర్గనరకౌ యద్యన్యన్న సమాచరేత్ ॥ **10** ॥

అస్మిన్ లోకే వర్తమానః స్వధర్మస్థోఽనఘుః శుచిః ।
జ్ఞానం విశుద్ధమాప్నోతి మద్భక్తిం వా యదృచ్ఛయా ॥ **11** ॥

స్వర్గిణోఽప్యేతమిచ్ఛంతి లోకం నిరయిణస్తథా ।
సాధకం జ్ఞానభక్తిభ్యాముభయం తదసాధకం ॥ **12** ॥

న నరః స్వర్గతిం కాంక్షేన్నారకీం వా విచక్షణః ।
నేమం లోకం చ కాంక్షేత దేహావేశాత్ ప్రమాద్యతి ॥ **13** ॥

ఏతద్ విద్వాన్ పురా మృత్యోరభవాయ ఘటేత సః ।
అప్రమత్త ఇదం జ్ఞాత్వా మర్త్యమప్యర్థసిద్ధిదం ॥ **14** ॥

ఛిద్యమానం యమైరేతైః కృతనీడం వనస్పతిం ।
ఖగః స్వకేతముత్సృజ్య క్షేమం యాతి హ్యలంపటః ॥ **15** ॥

అహోరాత్రైశ్ఛిద్యమానం బుద్ధ్వాఽఽయుర్భయవేపథుః ।
ముక్తసంగః పరం బుద్ధ్వా నిరీహ ఉపశామ్యతి ॥ **16** ॥

నృదేహమాద్యం సులభం సుదుర్లభం
ప్లవం సుకల్పం గురుకర్ణధారం ।
మయానుకూలేన నభస్వతేరితం
పుమాన్ భవాబ్ధిం న తరేత్ స ఆత్మహా ॥ **17** ॥

యదాఽఽరంభేషు నిర్విణ్ణో విరక్తః సంయతేంద్రియః।
అభ్యాసేనాత్మనో యోగీ ధారయేదచలం మనః ॥ **18** ॥

ధార్యమాణం మనో యర్హి భ్రామ్యదాశ్వనవస్థితం।
అతంద్రితోఽనురోధేన మార్గేణాత్మవశం నయేత్ ॥ **19** ॥

మనోగతిం న విసృజేజ్జితప్రాణో జితేంద్రియః।
సత్త్వసంపన్నయా బుద్ధ్యా మన ఆత్మవశం నయేత్ ॥ **20** ॥

ఏష వై పరమో యోగో మనసః సంగ్రహః స్మృతః।
హృదయజ్ఞత్వమన్విచ్ఛన్ దమ్యస్యేవార్వతో ముహుః ॥ **21** ॥

సాంఖ్యేన సర్వభావానాం ప్రతిలోమానులోమతః।
భవాప్యయావనుధ్యాయేన్మనో యావత్ ప్రసీదతి ॥ **22** ॥

నిర్విణ్ణస్య విరక్తస్య పురుషస్యోక్తవేదినః।
మనస్త్యజతి దౌరాత్మ్యం చింతితస్యానుచింతయా ॥ **23** ॥

యమాదిభిర్యోగపథైరాన్వీక్షిక్యా చ విద్యయా।
మమార్చోపాసనాభిర్వా నాన్యైర్యోగ్యం స్మరేన్మనః ॥ **24** ॥

యది కుర్యాత్ ప్రమాదేన యోగీ కర్మ విగర్హితం।
యోగేనైవ దహేదంహో నాన్యత్తత్ర కదాచన ॥ **25** ॥

స్వే స్వేఽధికారే యా నిష్ఠా స గుణః పరికీర్తితః।
కర్మణాం జాత్యశుద్ధానామనేన నియమః కృతః।
గుణదోషవిధానేన సంగానాం త్యాజనేచ్ఛయా ॥ **26** ॥

జాతశ్రద్ధో మత్కథాసు నిర్విణ్ణః సర్వకర్మసు।
వేద దుఃఖాత్మకాన్ కామాన్ పరిత్యాగేఽప్యనీశ్వరః ॥ **27** ॥

తతో భజేత మాం ప్రీతః శ్రద్ధాలుర్దృఢనిశ్చయః।
జుషమాణశ్చ తాన్ కామాన్ దుఃఖోదర్కాంశ్చ గర్హయన్ ॥ **28** ॥

ప్రోక్తేన భక్తియోగేన భజతో మాసకృన్మునేః।
కామా హృదయ్యా నశ్యంతి సర్వే మయి హృది స్థితే ॥ **29** ॥

భిద్యతే హృదయగ్రంథిశ్ఛిద్యంతే సర్వసంశయాః।
క్షీయంతే చాస్య కర్మాణి మయి దృష్టేఽఖిలాత్మని ॥ **30** ॥

తస్మాన్మద్భక్తియుక్తస్య యోగినో వై మదాత్మనః।
న జ్ఞానం న చ వైరాగ్యం ప్రాయః శ్రేయో భవేదిహ ॥ **31** ॥

యత్ కర్మభిర్యత్తపసా జ్ఞానవైరాగ్యతశ్చ యత్।
యోగేన దానధర్మేణ శ్రేయోభిరితరైరపి ॥ **32** ॥

సర్వం మద్భక్తియోగేన మద్భక్తో లభతేఽంజసా।
స్వర్గాపవర్గం మద్ధామ కథంచిద్ యది వాంఛతి ॥ **33** ॥

న కించిత్ సాధవో ధీరా భక్తా హ్యేకాంతినో మమ।
వాంఛంత్యపి మయా దత్తం కైవల్యమపునర్భవం ॥ **34** ॥

నైరపేక్ష్యం పరం ప్రాహుర్నిఃశ్రేయసమనల్పకం।
తస్మాన్నిరాశిషో భక్తిర్నిరపేక్షస్య మే భవేత్ ॥ **35** ॥

న మయ్యేకాంతభక్తానాం గుణదోషోద్భవా గుణాః।
సాధూనాం సమచిత్తానాం బుద్ధేః పరముపేయుషాం ॥ **36** ॥

ఏవమేతాన్ మయాఽఽదిష్టాననుతిష్ఠంతి మే పథః।
క్షేమం విందంతి మత్స్థానం యద్ బ్రహ్మ పరమం విదుః ॥ **37** ॥

॥ ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం
సంహితాయాం ఏకాదశస్కంధే వింశోఽధ్యాయః ॥